

ZATWIERDZENIE UGODY ZAWARTEJ PRZED MEDIATOREM

Fundacja TAURUS

Co to jest mediacja:

Mediacja to próba doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego strony rozwiązania sporu na drodze dobrowolnych negocjacji prowadzonych przy udziale trzeciej osoby – neutralnego i bezstronnego mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga w dojściu do porozumienia. Celem mediacji jest wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego strony konfliktu, a nie ustalenie, kto ma rację w sporze.

Wymogi formalne ugody zawartej przed mediatorem:

Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie określają wprost, jakie elementy powinna zawierać ugoda zawarta przed mediatorem. Na bazie art. 325 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako: „KPC”), który wskazuje niezbędne elementy sentencji wyroku, wywieść można, że ugoda zawarta przed mediatorem w zakresie elementów procesowych powinna obejmować w szczególności:

- wskazanie stron ugody i mediatora,
- datę i miejsce zawarcia ugody,
- oznaczenie podstawy postępowania mediacyjnego oraz przedmiotu ugody,
- poczynione przez strony uzgodnienia w zakresie rozwiązania konfliktu,
- podpisy stron ugody.

Opcjonalnie w ugodzie można zamieścić zapisy dodatkowe, takie jak np. stwierdzenie, że ugoda wyczerpuje wszelkie roszczenia stron wynikające ze stosunku prawnego stanowiącego przedmiot ugody, że jest dla stron zrozumiała i nie wnoszą do niej żadnych zastrzeżeń. Można również wskazać ilość egzemplarzy ugody.

Zawarta w toku postępowania mediacyjnego ugoda może zostać zamieszczona w protokole mediacji, który wówczas podpisują mediator i strony. Może ona również zostać sporządzona na osobnym dokumencie, który będzie stanowił załącznik do protokołu mediacji. W takim przypadku dokument ugody podpisują wyłącznie strony – mediator nie podpisuje ugody. Ewentualną niemożność podpisania ugody przez strony mediator stwierdza w protokole.

Dopuszczalny przedmiot ugody:

Strony mogą zawrzeć ugodę przed mediatorem wyłącznie w sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne (art. 10 KPC). Mowa tu o stosunkach prawnych, w których strony mogą dysponować swoimi prawami i obowiązkami. Ugodę można zatem zawrzeć w stosunkach gospodarczych, innych stosunków umownych, w sprawach z zakresu odpowiedzialności deliktowej czy kontraktowej, w stosunkach z zakresu prawa rzeczowego czy prawa pracy, a nawet w sprawach o charakterze niemajątkowym oraz w sprawach rodzinnych, gdy jej przedmiotem są kwestie dotyczące alimentów, sposobu sprawowania opieki nad dzieckiem (jednak nie w sprawach o przyznanie, ograniczenie lub odebranie takiej opieki) czy kontaktów z nim, a także kwestie majątkowe. Natomiast w drodze ugody nie można rozwiązać małżeństwa czy też ustalić pochodzenia dziecka. Zawarcie ugody jest wykluczone również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477(12) KPC).

Procedura zatwierdzenia ugody przez sąd

Ugoda zawarta przed mediatorem wymaga zatwierdzenia przez sąd. Uzyskuje wówczas moc prawną ugody sądowej i wywołuje takie same skutki jak w przypadku, gdyby strony zawarły ugodę przed sądem. Niezbędne jest tutaj złożenie przez jedną lub obie strony wniosku o zatwierdzenie ugody, sąd z urzędu nie może bowiem zatwierdzić ugody. Samo zawarcie ugody ani też złożenie przez mediatora protokołu w sądzie nie stanowi podstawy wszczęcia postępowania o zatwierdzenie ugody.

Jeżeli mediacja była prowadzona bez skierowania sądu, mediator składa protokół w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy według właściwości ogólnej lub wyłącznej. W przypadku mediacji, do której skierował strony sąd, mediator składa protokół w sądzie rozpoznającym sprawę. Wówczas na wniosek strony sąd przeprowadza postępowanie co do zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem (Art. 18314 § 1 KPC).

Zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem może nastąpić w dwojaki sposób. Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności. W przeciwnym przypadku sąd zatwierdza ugodę postanowieniem na posiedzeniu niejawnym (Art. 18314 § 2 KPC). Nadanie ugodzie klauzuli wykonalności niejako mieści w sobie postanowienie o jej zatwierdzeniu. O terminie posiedzenia niejawnego sąd nie zawiadamia stron, doręcza im jedynie odpis wydanego na takim posiedzeniu orzeczenia.

Sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności albo zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności (Art. 18314 § 3 KPC).

Ugoda zawarta w ramach mediacji sądowej zawsze podlega zatwierdzeniu przez sąd, gdyż mediator ma obowiązek przedłożenia jej w sądzie. Obowiązku takiego nie ma natomiast w odniesieniu do ugody zawartej w ramach mediacji umownej – w takim przypadku strony mogą w ogóle nie informować sądu o zawarciu ugody a sama ugoda dla swej ważności nie będzie wymagać zatwierdzenia. Nie będzie wówczas mogła być skierowana do przymusowej realizacji w postępowaniu egzekucyjnym, jednakże skutki w sferze materialnoprawnej wywoła na równi z ugodą zatwierdzoną przez sąd.

Zakres badania ugody zawartej przed mediatorem przez sąd

Kontroli sądu podlega co do zasady cała treść ugody. Sąd może zatwierdzić ugodę w całości lub w części. Częściowe zatwierdzenie ugody będzie możliwe (analogicznie do art. 58 Kodeksu cywilnego), jeżeli jedynie część postanowień ugody jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo nie wypełnia przesłanek dodatkowych przewidzianych dla uczestników obrotu gospodarczego, chyba, że z okoliczności wynika, że strony nie dokonałyby tej czynności bez postanowień dotkniętych wadą.

Na gruncie powołanego przepisu niedopuszczalna jest czynność prawna, a zatem również ugoda zawarta przez strony, przede wszystkim jeżeli jest sprzeczna z przepisami ustawy bezwzględnie obowiązującymi, tj. niepozostawiającymi stronie swobody odmiennego uregulowania treści stosunku prawnego. Charakter przepisów bezwzględnie obowiązujących mają m. in. przepisy kodeksu cywilnego dotyczące praw rzeczowych, prawa spadkowego czy prawa rodzinnego. W świetle tego stanowiska za czynności sprzeczne z ustawą należy uznać również te, które mają niezgodny z ustawą cel. Z kolei ugody zmierzające do obejścia prawa zawierają postanowienia na pozór zgodne z

ustawą (ich treść sama w sobie nie jest z ustawą sprzeczna), jednakże skutki wywoływane przez taką ugode, które są objęte zamiarem stron, naruszają zakazy lub nakazy ustawowe.

W polskim systemie prawnym brak jest definicji zasad współżycia społecznego. Pod pojęciem tym należy jednak rozumieć określony system norm oraz interpretacji i klasyfikacji przepisów prawnych, które do tych zasad odsyłają. Sąd przykładowo może uznać ugode zawartą przed mediatorem za niedopuszczalną, jeżeli stwierdzi, że strona, działając pod wpływem błędu, podstępny czy przymusu, dokonuje czynności na swoją niekorzyść lub nie zdaje sobie sprawy z następstw swoich decyzji, co może grozić utratą roszczenia.

Ugoda zostanie przez sąd uznana za niezrozumiałą, jeżeli jej postanowienia są niejasne lub nieprecyzyjne. Z kolei sprzeczność w treści umowy będzie występowała wtedy, gdy jej poszczególne postanowienia będą miały przeciwstawną treść.

Skutki zawarcia ugody przed mediatorem i jej zatwierdzenia przez sąd

Stosownie do art. 777 § 1 pkt 3 KPC, ugoda zawarta przed mediatorem stanowi tytuł egzekucyjny. Na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia takiej ugody stronie przysługuje zażalenie (art. 394 § 1 pkt 101 KPC). Odmowa zatwierdzenia ugody przez sąd nie wyłącza możliwości zawarcia ugody sądowej w dalszym toku postępowania. Ugoda zawarta przed mediatorem, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną ugody zawartej przed sądem. Ugoda, którą sąd zatwierdził przez nadanie jej klauzuli wykonalności, jest tytułem wykonawczym (Art. 18315 § 1 KPC).

Zatwierdzenie przez sąd ugody zawartej przed mediatorem stanowi podstawę do umorzenia postępowania toczącego się wcześniej pomiędzy stronami (art. 355 § 2 KPC). Postanowienie w tym przedmiocie może zapaść na posiedzeniu niejawnym – w takim przypadku sąd doręczy je z urzędu obydwu stronom wraz z uzasadnieniem.

Ugoda zawarta przed mediatorem i zatwierdzona przez sąd nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Stosownie do art. 366 KPC, powagę rzeczy osądzonej, co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia i jedynie między tymi samymi stronami, ma wyłącznie prawomocny wyrok. W przypadku ponownego wytoczenia powództwa o roszczenie objęte treścią zatwierdzonej ugody, pozwany może jednak podnieść w sprawie zarzut rzeczy ugodzonej i tym samym doprowadzić do oddalenia powództwa.

WIĘCEJ INFORMACJI NA STRONIE: WWW.PORADYPRAWNE-TAURUS.PL

INFORMATOR ZOSTAŁ PRZYGOTOWANY W RAMACH REALIZACJI PRZEZ FUNDACJĘ TAURUS ZADANIA PUBLICZNEGO W ZAKRESIE PROWADZENIA NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ, NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO, BEZPŁATNEJ MEDIACJI ORAZ EDUKACJI PRAWNEJ W POZNANIU W 2024R.

INFORMATOR ZOSTAŁ SFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW Z BUDŻETU MIASTA POZNANIA W RAMACH DOTACJI Z BUDŻETU PAŃSTWA.